

ВІДГУК

офіційного опонента
на дисертацію Кудляк Юліани Василівни
на тему «Фінансові стратегії банків України в умовах
конкурентного середовища»,

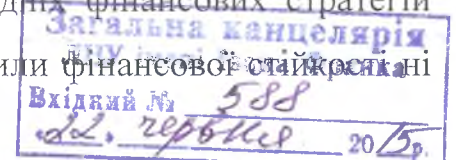
подану на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук
за спеціальністю 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит

Уважне й детальне ознайомлення з дисертаційною роботою, змістом автореферату та фаховими публікаціями Кудляк Ю. В. дає змогу сформулювати наступні висновки щодо актуальності, структури, наукової новизни, практичного значення, а також загальної оцінки дисертаційної роботи, головні результати якої подані до захисту.

АКТУАЛЬНІСТЬ ТЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Сучасний етап розвитку банківської системи України характеризується необхідністю реформування та реалізації стратегій структурної трансформації та оздоровлення вітчизняного банківського бізнесу для забезпечення курсової стабільності, реалізації ефективної монетарної політики НБУ, стимулювання ділової активності в країні, підвищення фінансової стійкості банківських установ під час кризових процесів та довіри клієнтів до діяльності банків, посилення у перспективі конкурентних позицій вітчизняного банківського бізнесу в умовах євроінтеграційних процесів.

Нині існує необхідність у розробленні та реалізації ефективної стратегії антикризового розвитку національної банківської системи. Важлива роль у цьому процесі відведена саме органам регулювання банківського сектору, який у переважній більшості країн Європи відіграє провідну роль на ринку фінансових послуг, виступаючи індикатором ділової активності та джерелом фінансування розвитку. Досвід реалізації попередніх фінансових стратегій банків та доктрин макрорегулювання не забезпечили фінансової стійкості ні

окремим установам, ні банківським системам країн, тому сьогодні актуальним залишається розроблення та реалізації фінансових стратегій банківських установ, стійких до фінансових криз та орієнтованих на посилення конкурентних позицій у перспективі.

Отже, реалізація якісних змін у банківському секторі України обґрунтовують необхідність концентрації зусиль як банків-учасників конкурентного середовища, так і Національного банку України, Фонду гарантування вкладів фізичних осіб як органів регулювання діяльності та ліквідації банків у відновленні функціонування банківського сектора та фінансуванні економічного зростання в країні.

У цьому контексті дисертація Кудряк Юліани Василівни, присвячена проблематиці дослідження фінансових стратегій банків України в умовах конкурентного середовища, є актуальною науковою працею.

З метою розвинути теоретичні засади та обґрунтувати науково-практичні рекомендації, необхідні для удосконалення формування й реалізації фінансових стратегій банків України в умовах конкурентного середовища, у дисертаційній роботі Кудряк Ю. В. поставлено і вирішено низку завдань, що свідчить про досягнення автором визначеної мети дослідження та його завершеність.

РІВЕНЬ ОБГРУНТОВАНOSTІ ТА ДОСТОВІРНOSTІ НАУКОВИХ ПОЛОЖЕНЬ, ВИСНОВКІВ І РЕКОМЕНДАЦІЙ, СФОРМУЛЬОВАНИХ У ДИСЕРТАЦІЇ

Обґрунтованість та достовірність наукових положень, висновків та рекомендацій, які викладено у дисертації Кудряк Ю.В., характеризуються наступними положеннями.

По-перше, теоретичну та методологічну основу дисертації забезпечили наукові праці українських і зарубіжних учених за досліджуваною темою, прикладна фахова література, матеріали міжнародних наукових конференцій з проблематики формування й реалізації фінансових стратегій банків

По-друге, у роботі автором опрацьовано значний обсяг інформаційної бази: законодавчі й нормативно-правові акти з питань регулювання діяльності банків, аналітичні та статистичні матеріали НБУ, Державної служби статистики України, офіційні публікації Міжнародного валютного фонду й інших міжнародних фінансових організацій, Базельського комітету з банківського нагляду, Європейського центрального банку, фінансова звітність банків, офіційні ресурси мережі Інтернет.

По-третє, у дисертації автором використано сукупність методів загальнонаукового пізнання: аналізу і синтезу; теоретичного узагальнення; системного підходу; факторного та регресійного аналізу; кластерного, дискримінантного аналізу й математичного моделювання; ситуаційного підходу та порівняння. У сукупності зазначений інструментарій дослідження визначив якісні характеристики дисертаційної роботи.

По-четверте, дисертаційна робота є частиною науково-дослідної роботи кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту Львівського національного університету імені Івана Франка за напрямом «Фінансові стратегії розвитку економіки України» (державний реєстраційний номер 0112U004029), у межах якої автором здійснено теоретичне обґрунтування і розроблено практичні рекомендації щодо удосконалення системи формування й реалізації фінансових стратегій банків України.

По-п'яте, достовірність наукових положень підтверджена публікацією результатів дослідження у фахових наукових виданнях, апробацією на міжнародних науково-практичних конференціях, впровадженням результатів роботи у діяльність Дирекції ПАТ «ДІАМАНТБАНК» у м. Львів (довідка № ЛД-54/15 від 23.01.2015), Західного комерційного макрорегіону ПАТ «Укрсоцбанк» (м. Львів) (довідка № 03-16/201-11 від 12.02.2015), ПАТ «КРЕДОБАНК» (довідка № 14-2290/15 від 14.01.2015), Львівської обласної дирекції ПАТ «Райффайзен Банк Аваль» (акт № Р6-01-03-0-0/08-202 від 23.02.2015), також науково-методичні положення дисертації використано у навчальному процесі Львівського національного університету ім. Івана Франка (довідка № 809-Н від 27.02.2015) та Львівського інституту

банківської справи Університету банківської справи НБУ (м. Київ) (довідка № 01-015/123 від 19.12.2014).

Отже, після детального ознайомлення зі змістом дисертації Кудряк Ю. В. є підстави стверджувати, що дисертаційна робота містить належні ознаки обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій. Структура роботи логічна, окремі частини роботи, відповідно до нормативних вимог і особливостей авторського наукового пошуку, послідовно взаємопов'язані, що дозволило в значній мірі досягти поставленої мети і вирішити сформульовані у дослідженні завдання.

Основний науковий доробок Кудряк Ю. В. полягає у систематизації, узагальненні, доповненні та обґрунтуванні теоретичних основ і розробленні практичних рекомендацій щодо удосконалення формування й реалізації фінансових стратегій банків України в умовах конкурентного середовища.

ДОСТОВІРНІСТЬ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ, НОВИЗНА ОСНОВНИХ НАУКОВИХ ПОЛОЖЕНЬ

Основні наукові висновки і пропозиції, викладені в дисертаційній роботі, є належним чином обґрунтованими та достовірними. Достовірність результатів дослідження підтверджують високий рівень теоретичного обґрунтування, а також їх впровадження у практику та навчальний процес, апробація на численних науково-практичних конференціях, опубліковані праці у фахових та інших наукових виданнях.

У дисертаційній роботі викладено сукупність теоретико-методологічних положень, висновків і рекомендацій, які мають наукову новизну і свідчать про особистий внесок автора у розвиток теорії та практики формування й реалізації фінансових стратегій банків України в умовах конкурентного середовища.

Серед основних наукових результатів, які становлять особистий внесок дисертанта, можна виділити такі:

- науково-методичні засади розроблення й реалізації фінансових стратегій банків на підставі виокремлення функцій, систематизації чинників впливу, уточнення перелік критеріїв вибору стратегії, що дало змогу трактувати поняття «фінансова стратегія банку» як систему узгоджених еволюційних економіко-правових моделей взаємодії банку з конкурентним середовищем, спрямовану на формування достатнього обсягу та ефективного використання фінансових ресурсів (с. 22-23, 25-27);

– теоретичний підхід до реінжинірингу бізнес-процесів банку, відмінністю якого є врахування критеріїв оптимізації реінжинірингу та критеріїв компетентності його учасників на всіх етапах реалізації фінансових стратегій, що допоможе моделювати бізнес-процеси з урахуванням можливостей ринку й адаптувати стратегію розвитку банківської установи до конкурентного середовища (с. 37);

– удосконалення статичних й динамічних компонент системи формування, реалізації і регулювання фінансових стратегій банків, що охоплюють ієрархію суб'єктів управління, доступні види забезпечення та соціально-економічні орієнтири; процес формування і функціонування цієї системи передбачає врахування етапу життєвого циклу й масштабу діяльності банку, що дасть змогу підвищити ефективність його фінансових стратегій в умовах трансформації конкурентного середовища (с. 48-56);

– методичні положення щодо визначення стратегічних позицій банків з врахуванням системності й обсягів діяльності банку, факторів впливу на фінансовий потенціал (позиціонування банку у площині «обсяг – фактор – потенціал») при формуванні й реалізації стратегій трансформації банківської системи в умовах посилення регуляторних вимог, що дасть підстави банкам удосконалювати стратегічне антикризове управління фінансовими ресурсами і в довгостроковому періоді досягати конкурентних переваг на ринку (с. 149, 156-158);

– методичний підхід до групування банків з огляду на депозитно-кредитну політику та клієнтську базу з виокремленням стратегій трансформації фінансових ресурсів банків – корпоративної, ощадно-

інвестиційної, комерційно-споживчої, ритейл-стратегії, стратегії виходу з ринку (с. 107-113);

– науково-методичний підхід до діагностування потенційно проблемних банківських установ з метою виявлення невизначених стратегічних позицій «4 S», особливістю якого є аналіз захищеності капіталу (Capital Safety), довіри клієнтів (Deposit Sensibility), недиверсифікованості клієнтського портфеля (Client Segment), незбалансованої ліквідності (Liabilities Structure) для з'ясування «вузьких» позицій у діяльності банків і формування адекватних регуляторних дій для фінансового оздоровлення банків та підвищення їхньої конкурентоспроможності (с. 171-174);

– рекомендації щодо корегування фінансових стратегій проблемних банків за допомогою розроблення алгоритму антикризового управління з врахуванням тривалості проблемного періоду, обсягів капіталу, інвестиційної привабливості банківської установи, що дасть змогу упорядкувати й прискорити процес ухвалення стратегічних антикризових рішень у банківській діяльності (с. 175-177);

– науково-методичний підхід до комплексної характеристики фінансових моделей взаємодії банків в умовах конкурентного середовища, відмінністю якого є кластеризація банків за ознакою стратегічної ресурсної позиції (високий, відносний і низький рівні адаптації до конкурентного середовища) на підставі аналізу обсягів фінансових ресурсів, рівня хеджування ризиків, чинників ризикованості кредитних і валютних операцій, фактора депозитного покриття кредитних операцій (параграф 2.3).

Список використаних джерел (206 найменувань) при підготовці дисетації засвідчує значний обсяг опрацьованої автором різної інформації в матеріальній та електронній формі використання. Проміжні та загальні висновки за результатами дослідження відображають сутність отриманих результатів та визначають перспективи подальших наукових розробок у напрямі удосконалення існуючих і розроблення нових фінансових стратегій банків України в умовах конкурентного середовища.

ПОВНОТА ВИКЛАДУ ОСНОВНИХ ПОЛОЖЕНЬ, ПОДАНИХ В ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЯХ

Ознайомлення зі змістом дисертації та опублікованими працями здобувача підтверджує, що наукові положення, висновки та рекомендації, які сформульовані у роботі, відображені у публікаціях автора. За результатами дослідження опубліковано 25 наукових праць загальним обсягом 10,38 д.а., з них особисто автору належить 9,05 д.а., серед яких 15 – у наукових фахових виданнях (у тому числі 7 статей – в економетричних виданнях), 10 – в інших наукових виданнях.

Науковий матеріал, що викладений у авторефераті, повністю відображає зміст дисертаційної роботи, одержані наукові результати та висновки. Автореферат у повній мірі розкриває основні наукові результати, отримані дисертантом у процесі дослідження, а також ступінь новизни розробок і рекомендації щодо можливостей практичного застосування одержаних результатів наукового дослідження.

Можна зробити висновок, що повнота викладу основних результатів дисертації відповідає чинним вимогам МОН України.

ВІДПОВІДНІСТЬ ДИСЕРТАЦІЙНОЇ РОБОТИ ТА АВТОРЕФЕРАТУ ВИМОГАМ МОН УКРАЇНИ

Дисертація Кудряк Ю.В. є завершеним науковим дослідженням, виконана самостійно автором на високому теоретико-методологічному рівні з викладенням власних аналітичних розробок та обґрунтованих практичних пропозицій в частині удосконалення формування й реалізації фінансових стратегій банків України в умовах конкурентного середовища. Дисертація оформлена відповідно до вимог Міністерства освіти та науки України.

Зміст дисертації відповідає визначеній меті та поставленим завданням, які повністю вирішені у процесі дослідження, що відповідає паспорту спеціальності 08.00.08 – фінанси, гроші і кредит. Автореферат є автентичним за змістом і відображає основні положення дисертації. Наукові положення,

що виносяться на захист, мають елементи наукової новизни та повністю відображені у публікаціях автора.

ДИСКУСІЙНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА ЗАУВАЖЕННЯ ЩОДО ДИСЕРТАЦІЇ

Позитивно оцінюючи науковий рівень дисертації Кудляк Ю.В., необхідно звернути увагу на окремі дискусійні положення у роботі.

1. У параграфі 1.3 автором проаналізовано нормативно-правове забезпечення формування й реалізації фінансових стратегій банків з врахуванням як вітчизняної практики регулювання, так і зарубіжного досвіду у розрізі інститутів банківського регулювання, у тому числі Міжнародного валютного фонду, Базельського комітету з банківського нагляду. Однак водночас дисертантом не досліджено потенційного впливу на фінансові стратегії європейських банків, дочірні структури яких функціонують в Україні, наслідків утворення Банківського союзу у межах країн ЄС.

2. Автором здійснено аналіз показників розвитку вітчизняної банківської системи на макрорівні (параграф 2.1 дисертації), проте формування та реалізація фінансових стратегій банків відбувається на рівні кожної установи. За таких умов оцінка повинна була б включати конкретні приклади банків та ефективність показників їхньої діяльності, що дало б змогу відобразити особливості формування та реалізації фінансових стратегій за сучасних умов.

3. У параграфі 2.3 дисертації проведено кластерний аналіз банків України. Проте серед інших латентних факторів, що впливають на фінансові моделі взаємодії банків в умовах конкурентного середовища доцільно було б виділити фактори макросередовища, що дало б змогу ширшої інтерпретації результатів кластеризації.

4. Здійснюючи поділ банків України на три групи за величиною статутного капіталу, дисертант виокремлює категорію інвестиційно-привабливих банківських установ, що відповідають середнім та малим

банкам за класифікацією НБУ, з метою окреслення таких, що володіють потенціалом до участі у процесах ринкових реорганізацій. Однак у тексті дисертації не подано авторського розуміння цього поняття.

5. Аналіз ринкових стратегій реорганізації банків у параграфі 3.3 здійснено у розрізі злиття та поглинання, рейдерства, ТНБ, офшоризації, у цьому контексті доцільно було б запропонувати конкретні механізми спрямування фінансового потенціалу цих процесів для посилення та оздоровлення банківської системи України.

6. Варто звернути увагу на незначні технічні помилки у тексті дисертаційної роботи, окремі таблиці, презентовані у другому розділі дисертації, слід було б винести у додатки.

Однак зазначені зауваження не носять принципового характеру і не заперечують позитивної оцінки дисертаційної роботи Кудряк Ю.В.

ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК

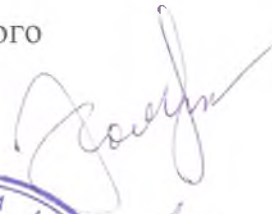
Враховуючи актуальність проблеми та результати проведеного дослідження, дисертаційна робота Кудряк Юліани Василівни на тему «Фінансові стратегії банків України в умовах конкурентного середовища» є цілісною, завершеною науковою працею, структура та обсяг якої відповідають встановленим вимогам до написання кандидатських дисертацій, виконана автором особисто, характеризується єдністю і логікою викладення, містить обґрунтовані теоретичні результати та методичні положення, які мають елементи наукової новизни і є суттєвими для розв'язання важливого науково-практичного завдання – удосконалення формування й реалізації фінансових стратегій банків України в умовах конкурентного середовища.

Вищезазначене дає підстави стверджувати, що дисертаційна робота Кудряк Юліани Василівни на тему «Фінансові стратегії банків України в умовах конкурентного середовища» за змістом, оформленням, важливістю і глибиною вирішення наукових проблем відповідає вимогам Міністерства

освіти і науки України до дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук, зокрема, пп. 9, 11 та 12 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24 липня 2013 року, а її автор – Кудляк Юліана Василівна – заслуговує присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит.

Офіційний опонент:

доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри банківської справи
Харківського національного економічного
університету імені Семена Кузнеця
Міністерства освіти і науки України

О. М. Колодізев

«Підпис проф. *Колодізева О.М.* засвідчую»
Вчений секретар ради університету

О. В. Писарчук